

**Protokół Nr 35/2024
z posiedzenia
Komisji Współpracy Międzynarodowej
z dnia 11.03.2024 r.**

1. Otwarcie posiedzenia

Przewodnicząca Komisji Współpracy Międzynarodowej- p. dr hab. Teresa Astramowicz-Leyk, prof. UWM otworzyła posiedzenie Komisji Współpracy Międzynarodowej Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodnicząca Komisji przywitała członków komisji i gości.
Przewodnicząca Komisji stwierdziła quorum.

Obecni członkowie komisji: Teresa Astramowicz-Leyk – Przewodnicząca Komisji, Patryk Kozłowski, Julian Osiecki, Marek Szter, Dariusz Rudnik

Nieobecni członkowie Komisji: Miron Sycz, Jolanta Szulc

2. Zatwierdzenie porządku obrad:

Przewodnicząca poddała pod głosowanie porządek obrad:

1. Otwarcie posiedzenia;
2. Zatwierdzenie porządku posiedzenia;
3. Zaopiniowanie materiałów sesyjnych;
  - Projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej na dofinansowanie przedsięwzięć międzynarodowych w ramach Konkursu „WM DLA WM. WSPARCIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ JST W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2024 ROKU”
4. „Społeczeństwo Warmii i Mazur na rzecz uchodźców z Ukrainy po 24 lutego 2022 roku”- referujący: dr hab. T. Astramowicz-Leyk, prof. UWM;
5. Sprawy różne;
6. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji;
7. Zamknięcie posiedzenia

Porządek posiedzenia został zatwierdzony pozytywnie jednogłośnie.

3. Zaopiniowanie materiałów sesyjnych:

- **Projekt uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w formie dotacji celowej na dofinansowanie przedsięwzięć międzynarodowych w ramach Konkursu „WM DLA WM. WSPARCIE WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ JST W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2024 ROKU”**

Przewodnicząca Komisji przekazała głos Dyrektorowi Departamentu Współpracy Międzynarodowej –p. Ł. Bielewskiemu w celu zreferowania w/w punktu porządku obrad. Dyrektor DWM poinformował, że konkurs organizowany jest już od kilku lat i spotkał się z bardzo pozytywnym przyjęciem lokalnych samorządów. Skierowany jest zarówno do gmin jak i powiatów naszego województwa. O środki mogą też się starać jednostki podległe tj.

szkoły, domy kultury, czy np. MOPS-y. W tym roku do Departamentu WM trafiło 17 projektów, 16 przeszło ocenę formalną, a 13 proponowanych jest do dofinansowania. Kwota zapisana w budżecie na konkurs to 80 tys. zł. Dominuje współpraca z partnerami z Litwy, Ukrainy i Niemiec. Wyjątkiem jest współpraca z partnerem holenderskim w przypadku gminy miejskiej Iława. Dyrektor DWM dodał, że przez długi czas byliśmy jedynym województwem w Polsce, który tego typu konkurs prowadził, ale śladem naszego województwa poszło Podlasie, które skorzystało z naszych dokumentów i rozwiązań prawnych, więc w skali kraju są to już dwa województwa, co, jak przyznał, jest dla nas bardzo dużą satysfakcją.

Przewodnicząca Komisji zapytała na jakie projekty związane ze współpracą z Ukrainą zostało przyznane dofinansowanie.

Dyrektor DWM odpowiedział, że jest to w szerokim rozumieniu wymiana kulturalna, bądź współpraca młodzieży. Często w projektach zdarza się, że gminy wykorzystują uroczystości dożynkowe jako okazję na zaproszenie partnerów zagranicznych z prezentacją artystyczną np. grup młodzieży.

Radny, p. M. Szter zapytał, na jaką kwotę było zapotrzebowanie.

Dyrektor DWM odpowiedział, że do 100 tys. zł.

Przewodnicząca Komisji poddała pod głosowanie w/w projekt uchwały. Projekt uchwały został zaopiniowany pozytywnie jednogłośnie.

Przewodnicząca zapytała, czy jest potrzeba wnioskowania o wyższą kwotę na realizację w/w konkursu.

Dyrektor DWM odpowiedział, że kwota została w tym roku podwyższona, wcześniej było to 60 tys. zł i w jego ocenie jest wystarczająca.

4. Społeczeństwo Warmii i Mazur na rzecz uchodźców z Ukrainy po 24 lutego 2022 roku

Przewodnicząca Komisji, na podstawie zebranego przez siebie materiału przedstawiła temat zaangażowania społeczeństwa Warmii i Mazur na rzecz uchodźców z Ukrainy i Ukrainy po 24 lutego 2022 roku. W swoim wystąpieniu Przewodnicząca Sejmiku zawarła następujące informacje:

- Województwo Warmińsko-Mazurskie jest jedynym regionem w Polsce graniczącym z Federacją Rosyjską (200 km. granicy z Obwodem Królewieckim) i jest najbardziej zróżnicowanym regionem w Polsce pod względem narodowościowym. 8-10% społeczeństwa regionu stanowią mniejszości narodowe, w tym ok. 6% to mniejszość ukraińska
- W regionie mamy poczucie zagrożenia ze strony Federacji Rosyjskiej. Jako władze regionu musimy uwzględniać odczucia mniejszości ukraińskiej, dotkliwie doświadczonej prześladowaniami w XX wieku.
- Napaść Rosji na Ukrainę miała miejsce w 2014 r. Była to napaść niczym nie spowodowana ze strony Ukrainy. Po 2014 r.: W Polsce przebywali raczej migranci niż uchodźcy. Nie było rządowej pomocy. Sami zarabiali na sobie i część dochodów przeznaczali na utrzymanie

rodzinom w Ukrainie. Nie utrzymywali kontaktów z organizacjami mniejszości ukraińskiej (Związek Ukraińców w Polsce). Nie utrzymywali kontaktów z kościołami: prawosławnym i grekokatolickim. (badania z r. 2020 T. Astramowicz-Leyk, Y. Turchyn, O. Ivasechko).

- Od 24 lutego 2022 r. do lipca 2023 r. granicę ukraińsko-polską przekroczyło prawie 12,5 mln. obywateli Ukrainy. Ponad 10,5 mln. wyjechało z Polski. Aktualnie szacuje się, że w Polsce mieszka ok. 1,2 mln obywateli Ukrainy.
- Działania Wojewody Warmińsko-Mazurskiego na rzecz uchodźców z Ukrainy: W styczniu 2022 roku rozpoczęły się przygotowania do możliwego masowego napływu uchodźców. Wśród najważniejszych działań Wojewody W-M w w/w obszarze wyróżnić należy: funkcjonowanie całodobowego punktu recepcyjnego oraz organizacja i opłacanie miejsc zbiorowego zakwaterowania dla uchodźców, zorganizowanie i prowadzenie bezpośrednio dwóch obiektów dla uchodźców w Olsztynie, wydawanie poleceń jednostkom samorządu terytorialnego na uruchomienie miejsc zbiorowego zakwaterowania oraz zapewnienie ich finansowania, zapewnienie finansowania osobom prywatnym (środki przekazywane na linii wojewoda – samorząd – osoby prywatne), które przyjęły do swoich domów uchodźców, zapewnienie finansowania świadczeń rodzinnych, świadczeń pomocy społecznej, jednorazowych zasiłków uchodźcom, zapewnienie finansowania pieczy zastępczej, zapewnienie pomocy psychologicznej, zbiórka darów na potrzeby uchodźców na terenie województwa oraz w celu wsparcia na terenie Ukrainy, współorganizowana z wykorzystaniem Banku Żywności w Olsztynie oraz przy udziale Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych. W ramach zbiórki darów wysłano 6 tirów pomocy do Ukrainy oraz dystrybuowano dary do ośrodków pomocy społecznej oraz obiektów, w których znajdują się uchodźcy, organizowanie spotkań online w zakresie organizacji pomocy uchodźcom z jednostkami samorządu terytorialnego oraz przedstawicielami instytucji państwowych. Od początku pełnoskalowej agresji funkcjonował Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego. Posiedzenia odbywały się głównie niemal codziennie.
- Działania Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na rzecz uchodźców z Ukrainy: W lutym 2022 roku współpraca regionów partnerskich czyli Warmii i Mazur oraz Obwodu Rówieńskiego weszła w „nowy” etap – etap wsparcia moralnego i pomocy rzeczowej: W drodze uchwał radni Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego wyrazili wolę niesienia pomocy materialnej społeczności Obwodu Rówieńskiego (Ukraina) oraz wypowiedzieli Porozumienie o współpracy pomiędzy Województwem Warmińsko-Mazurskim (Rzeczpospolita Polska) i Administracją Obwodu Kaliningradzkiego (Federacja Rosyjska) Sejmik wniosł również do regionów partnerskich z Forum Parlamentów Regionalnych Południowego Bałtyku o wykluczenie z dalszych prac tego gremium na czas nieokreślony Dumy Obwodu Kaliningradzkiego (aktualnie Królewieckiego). Kolejnymi uchwałami Sejmik Województwa wsparł materialnie partnerski Obwód Rówieński, który po wybuchu wojny stał się miejscem relokacji wielu mieszkańców i przedsiębiorstw ze wschodniej Ukrainy. Podczas posiedzeń Komisji Współpracy Międzynarodowej sejmiku łączono się on-line z wykładowcami Uniwersytetu Narodowego Politechnika Lwowska oraz Akademia Ostrogska (Ostróg, Obwód Rówieński) w celu zapoznania się z sytuacją oraz poznania potrzeb mieszkańców tych obwodów, które są partnerami współpracy z UWM. Podczas posiedzenia Sejmiku Województwa łączono się z Przewodniczącym Administracji Państwowej i Przewodniczącym Rady Obwodu Rówieńskiego w celu poznania potrzeb regionu partnerskiego. W pierwszej fazie (do końca marca 2022 roku) przekazywane dary pochodziły ze zbiórki zorganizowanej przez Urząd Marszałkowski oraz z darów udostępnionych – w odpowiedzi na apel Samorządu Województwa dotyczący wsparcia

społeczności Obwodu Rówieńskiego – przez organizacje pozarządowe, osoby prywatne i firmy. Łącznie w pierwszej fazie przetransportowane zostały 23 tony artykułów pierwszej potrzeby i ponad 5 ton żywności. Ponadto z zasobów Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Olsztynie przekazana została karetka ratunkowa. Nowelizacja ustawy o samorządzie województwa umożliwiła realizację drugiej fazy działań (od kwietnia do grudnia 2022), tj. transportów z pomocą materialną pochodzącą z zakupów sfinansowanych z budżetu Województwa. Również w tym wypadku Departament Współpracy Międzynarodowej koordynował kwestie logistyczne. W sumie z budżetu Województwa zaangażowano blisko 600 tys. zł, a do Obwodu Rówieńskiego trafiło m.in.: 26 ton żywności, 28 agregatów prądotwórczych, 578 koców oraz 242 śpiwory. Kolejne transporty - pomoc rzeczowa pochodząca z darów otrzymywanych przez Zespół Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim. W sumie przetransportowano 16 ton darów. Placówka stała się też miejscem schronienia młodzieży uciekającej przed wojną, gdzie uczniowie mogą kontynuować naukę bez bariery językowej. Województwo do swoich działań na rzecz Ukrainy starało się włączyć także partnerów zagranicznych – m.in. z Euroregionu Bałtyk, Komitetu Regionów, Departamentu Côtes-d’Armor (Francja) Wiosną 2023 r. Samorząd Województwa przekazał 30 zestawów komputerowych, które służą dzieciom i młodzieży w całodobowym ośrodku pobytu. W czerwcu 2023 r. Sejmik delegował kolejne środki na: zakup drona do patrolowania granicy białorusko-ukraińskiej; wypoczynek letni na Warmii i Mazurach dla dzieci z Obwodu Rówieńskiego, których rodzic (rodzice) walczyli/walczą na froncie. Departament Współpracy Międzynarodowej UM w Olsztynie wspólnie z oddziałem wojewódzkim Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP województwa warmińsko-mazurskiego jesienią 2023 r. zorganizował szkolenie dla strażaków ochotników z Obwodu Rówieńskiego.

- Mniejszość ukraińska z województwa warmińsko-mazurskiego na rzecz uchodźców i ludności z Ukrainy: Członkowie ZUwP z badanego terenu w niezwykle aktywny sposób zaangażowali się zarówno w pomoc przybywającym do regionu uchodźcom z Ukrainy jak i Ukraińcom pozostającym na terenie Ukrainy, w tym z terenów objętych działaniami militarnymi. Oddział ZUwP w Olsztynie razem z organizacją prawosławną ELEOS z Podlasia koordynuje współpracę z Kościołem Protestanckim w Finlandii. Wspólnie z Kościołem Ewangelicko-Augsburskim w Kętrzynie organizowano zbiórki żywności, odzieży, chemii gospodarczej i środków higienicznych. ZUwP Oddział w Olsztynie współpracuje też z Olsztyńskim Bankiem Żywności, który regularnie wspiera ludność z miejscowościach przyfrontowych w Ukrainie oraz z Federacją Organizacji Socjalnych Warmii i Mazur, która m. in. dostarczała odzież zimową, koce, kołdry, buty, świece, środki higieny, itp. i Olsztyńskim Pogotowiem Ratunkowym dostarczającym karetki ratunkowe i ich wyposażenie. Członkowie Związku nawiązali też kontakty z prywatnymi osobami w USA i Kanadzie, dzięki czemu za pokaźne środki wysłano do Ukrainy żywność, odzież i opatrunki na front oraz dla uchodźców, którzy przybyli na Warmię i Mazury. Ponadto członkowie ZUwP z tego oddziału biorą aktywny udział w zrzutkach na samochody dla żołnierzy frontowych. Dotychczas dostarczono kilkanaście pojazdów terenowych (w tym darowizny od rodzin ukraińskich). Oprócz tego należy wyróżnić działalność Oddziałów i kół ZUwP.
- Kościół Rzymsko-Katolicki działa poprzez Caritas i korzysta z obfitych środków z budżetu państwa.
- Kościoły mniejszościowe na rzecz uchodźców woj. Warmińsko-Mazurskim: Parafialny Punkt Pomocy Uchodźcom w Olsztynie przy parafii greckokatolickiej- działa jako Stowarzyszenie „Sala Parafialna” oraz Zespół Parafialny Caritas Greckokatolicki.

Głównym kierunkiem działań jest celowana pomoc humanitarna najbardziej potrzebującym poszkodowanym działaniami wojennymi, tak w Polsce jak i w Ukrainie. Amerykańska organizacja Alight przekazała 50 tys. Euro na żywność oraz opłaciła koszty 3 kursów języka polskiego. Zorganizowano zbiórki na zakup karet z wyposażeniem medycznym, sprzętu medycznego, medykamentów, materiałów opatrunkowych na konkretne wnioski ze strony ukraińskiej. Przeprowadzono zbiórki na zakup pojazdów na potrzeby ewakuacji rannych i ludności cywilnej z linii frontu, a także agregatów prądotwórczych w celu przekazania ich jako darowizny do Ukrainy. Organizowano konwoje humanitarne, prowadzono pomoc w organizacji konwojów dla aktywistów humanitarnych z poza parafii. Dotychczas udało się zorganizować transporty do 18 miejscowości w Ukrainie. Organizowana w Punkcie Parafialnym pomoc dociera także do sierocińców, punktów pomocy przymusowo przesiedlonym na terenie Ukrainy (łącznie 8 miejscowości). Wolontariusze Punktu Parafialnego skupiają się na pomocy przyfrontowym punktom medycznym poprzez organizowanie transportu medycznego i wyposażenia ratującego życie. Uchodźcom pomagają również: Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Chrystusowy w Ostródzie, Kościół Ewangelicko Augsburski w Olsztynie, Kościół Prawosławny, Zbory Kościoła Zielonoświątkowego z Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Zbór Chrystusa Zbawiciela we Fromborku, Zbór Betel w Kętrzynie, Zbór w Mrągowie, Zbór Mrągowie, Zbór Syloe w Morągu, Zbór Nowe Życie w Elblągu, Zbór Betel w Gołdapi, Zbór Emaus w Mikołajkach, Zbór „Horyzont” w Giżycku, Zbór „Twoja Przystań” w Olsztynie), Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów w Szczytnie

- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie zorganizował zbiórki pieniężne - około 80 tys. zł oraz zbiórki nowych butów, ubrań, zabawek, środków czystości, leków, śpiworów, apteczek itd. o łącznej wartości około 500 tys. zł., wprowadzono zwolnienia z opłat za domy studenckie: 67 500 zł (50 tys. zł pochodziło od fundacji Alight), uruchomiono pomoc pracownikom i studentom z uczelni ukraińskich, (takie jak pokrycie kosztów pobytu, delegacji, udziału w konferencjach i seminariach w Polsce). W ramach tego wsparcia przyjęto naukowczynie z Ukrainy oraz studentów z Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki, opłacono wynagrodzenia profesorów wizytujących z Ukrainy.
- Organizacja uchodźczyń - np. fundacja „Dwa skrzydła” - grupa Ukrainek, które uciekły do Polski po wybuchu wojny i zorganizowały się, tworząc miejsce spotkań kulturalnych, edukacyjnych, psychologicznych.

Podsumowując swoją wypowiedź Przewodnicząca Komisji dodała, że dane pochodzą od pastorów, proboszczów wspomnianych kościołów, liderów mniejszości ukraińskiej i od urzędów – wojewódzkiego i marszałkowskiego.

Radny –p. Julian Osiecki powiedział, że nie wie, czy jest tu przedstawiona pomoc jednostek samorządu terytorialnego, nie widzi działalności Czerwonego Krzyża i brakuje mu tej informacji.

Przewodnicząca odpowiedziała, że Polski Czerwony Krzyż zasługuje na odrębną analizę i wyjaśniła, że pomoc naszego społeczeństwa jest na tyle i różnorodna i bogata, że nie sposób zebrać wszystkie aspekty. Wymagałoby to dokładnego zbadania również np. Banku Żywności.

Radny- p. J. Osiecki dodał, że znacząca jest również pomoc samych radnych województwa. Niektórzy z naszych radnych jeździli, organizowali transporty. P. J. Osiecki powiedział, że

wspierał finansowo Czerwony Krzyż. Przyznał, że na pewno jest to duża informacja, ale skupia się wokół kościołów mniejszościowych. Caritas powinien również robić potężną działalność.

Przewodnicząca odpowiedziała, że od tego są też struktury państwa, żeby informacje o tej działalności prowadzić i wyjaśniła że zgromadziła informacje o tej działalności, która pewnie umknęłaby bardziej gruntowej analizie.

Radny – p. J. Osiecki powiedział, że docenia wysiłek i wkład pracy włożony w zgromadzenie i opracowanie w/w informacji i dziękuje za nią, i gdyby nie ona, to najpewniej za 5,10 lat nikt o tym by nie pamiętał; jednakże jego zdaniem, żeby ocenić pomoc, trzeba by było napisać dużą książkę, wtedy można by było opisać wszystkie wątki.

Radny- p. M. Szter podziękował za przedstawienie w/w informacji.

Przewodnicząca Komisji powiedziała, że kościół grekokatolicki przysłał wykaz nazwisk głównych wolontariuszy, które Przewodnicząca uwieczniła w napisanym przez siebie artykule.

Radny -p. Marek Szter podkreślił, że parafie rzymsko-katolickie wykonały również bardzo dużą pracę na rzecz pomocy uchodźcom i uważa, że należałoby uzupełnić przedstawiony materiał o te informacje.

Przewodnicząca Komisji odpowiedziała, że na pewno znajdzie się ktoś, kto takie badania będzie prowadził. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski posiada Wydział Teologii. Przewodnicząca Komisji przyznała, że zajęła się kościołami mniejszościowymi, bo nimi nikt się nie zajmuje.

Radny –p. Dariusz Rudnik dodał, że to Caritas był koordynatorem akcji pomocowej dla Ukrainy ze strony środowisk katolickich i większość parafii katolickich współpracowała z Caritasem, a była to pomoc ogromna. Skupienie się na zebraniu dokumentacji nt. pomocy mniejszych kościołów będzie zatem w jakimś sensie uzupełnieniem.

Przewodnicząca Komisji powiedziała, że w swoich badaniach nie dotykała kwestii Caritasu rzymskokatolickiego, dlatego, że ta działalność była duża i potrzeba do tego dużych badań, jak również dlatego, że były tam środki rządowe. Przewodnicząca dodała, że jej zdaniem trudniej jest znaleźć 15 tys. zł grupie 10 osób w zborze niż rozdysponować milion zł z budżetu państwa. W tym przypadku ludzie angażowali się indywidualnie, na tym najniższym poziomie.

Radny, p. Patryk Kozłowski powiedział, że w parafiach też tak to wyglądało i nie zgadza się ze stwierdzeniem, że organizacje mniejszościowe, związki wyznaniowe same wypracowały środki na pomoc Ukrainie. Wszystkie parafie robiły podobnie, oprócz Caritasu i środków rządowych, wszystkie parafie oddolnie też pomagały. Na jednym poziomie były to środki rządowe i Caritas, a na drugim poziomie- pomoc organizowana była w ten sam sposób.

Przewodnicząca Komisji dodała, że należy przyznać, że takiej działalności jaką zorganizował kościół grekokatolicki ze stowarzyszeniem „Sala Parafialna” nie było w żadnym miejscu w naszym regionie.

Radny, p. Marek Szter powiedział, że to, co mówi Przewodnicząca jest prawdą, ale była to pomoc całego społeczeństwa bez względu na to, czy było to PCK czy ktoś inny. Dobrze byłoby zebrać materiał całościowy.

Przewodnicząca dodała, że takie badania wymagałyby uzyskania grantu i dodała, że w poprzednich kadencjach ministerstwa składała kilka projektów do MSZ, Ministerstwa Nauki i Edukacji i do Funduszu Wyszehradzkiego i nie uzyskała ani jednego grantu na badania nad mniejszościami. Przewodnicząca Komisji przyznała, że prowadzone przez nią badania prowadziła na własny koszt bez angażowania środków finansowych skądkolwiek i chciała utrwalić tych, o których nikt za parę lat nie będzie pamiętał.

5. Sprawy różne

W w/w punkcie Przewodnicząca i członkowie komisji podziękowali za ostatnie 5 lat pracy komisji wszystkim uczestnikom spotkań, prelegentom, gościom, byłym i obecnym członkom komisji, Departamentowi Współpracy Międzynarodowej oraz obsłudze Kancelarii Sejmiku.

Dyrektor Departamentu WM podkreślił jak istotne dla pracy Departamentu jest zaangażowanie radnych województwa, które w obecnej kadencji było jego zdaniem bardzo widoczne, za co wyraził szczególne podziękowania.

6. Przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji

Przewodnicząca Komisji poddała pod głosowanie protokół Nr 34/2023 z dn. 12.02.2024 r. Protokół został przyjęty pozytywnie jednogłośnie.

7. Zamknięcie posiedzenia;

Przewodnicząca Komisji WM zakończyła posiedzenie Komisji Współpracy Międzynarodowej Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dn. 11.03.2024 r.

Przewodnicząca Komisji
Współpracy Międzynarodowej

dr hab. Teresa Astramowicz-Leyk, prof. UWM

Protokołowała

Karolina Nikiel